

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 18ης Μαρτίου 1980 *

Στην υπόθεση 62/79,

η οποία έχει ως αντικείμενο αίτηση του Cour d'appel Βρυξελλών, δεύτερο τμήμα αστικών υποθέσεων, προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του παραπέμποντος δικαστηρίου μεταξύ

SA Compagnie générale pour la diffusion de la télévision, Coditel, Βρυξέλλες,

SA Coditel Brabant, Βρυξέλλες,

SA Compagnie liégeoise pour la diffusion de la télévision, Coditel Liège, Λιέγη,

εφεσειουσών,

και

SA Ciné Vog Films, Schaerbeek,

ASBL chambre syndicale belge de la cinématographie, St-Josse-ten-Noode,

SA γαλλικού δικαίου «Les Films La Boétie», Παρίσι,

Chambre syndicale des producteurs et exportateurs de films français, Παρίσι,

εφεσιβλήτων,

Intermixt, οργανισμού δημοσίου δικαίου, Βρυξέλλες,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

Union professionnelle de radio et télédistribution, Schaerbeek,

Inter-Régies, συνεταιριστικής ενδοκοινοτικής ένωσης, Βρυξέλλες,

παρεμβαινουσών,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του άρθρου 59 της Συνθήκης,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους Η. Kutscher, πρόεδρο, Α. O'Keefe και Α. Touffait, προέδρους τμήματος, J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, Mackenzie Stuart, G. Bosco, T. Koormans και Ο. Due, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: J. P. Warner
γραμματέας: Α. Van Houtte

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

(το μέρος που περιέχει τα περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

- 1 Με απόφαση της 30ής Μαρτίου 1979, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 17 Απριλίου 1979, το Cour d'appel Βρυξελλών υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, δύο προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 59 και των λοιπών διατάξεων της Συνθήκης στον τομέα της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών.
- 2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο αγωγής ασκηθείσας από βελγική εταιρία διανομής κινηματογραφικών ταινιών, τη SA Ciné Vog Films — εφεσίβλη-

τη ενώπιον του Cour d'appel — λόγω προσβολής δικαιωμάτων του δημιουργού. Αυτή η αγωγή στρέφεται κατά γαλλικής εταιρίας, της Films La Boétie, και κατά τριών διανομέων προγραμμάτων τηλεόρασεως, αποκαλούμενων και των τριών στο εξής οι εταιρίες Coditel με την αγωγή επιζητήθηκε η αποκατάσταση της ζημίας που υποτιθεμένως υπέστη η Ciné Vog από τη λήψη στο Βέλγιο εκπομπής της γερμανικής τηλεόρασεως, αφιερωμένης στην προβολή της κινηματογραφικής ταινίας «Le Boucher», της οποίας η Ciné Vog πέτυχε από την εταιρία Films La Boétie την αποκλειστικότητα διανομής στο Βέλγιο.

- 3 Όπως προκύπτει από τη δικογραφία, οι εταιρίες Coditel διασφαλίζουν, με την άδεια των βελγικών αρχών, υπηρεσία διανομής προγραμμάτων τηλεόρασεως που καλύπτει τμήμα του βελγικού εδάφους. Οι δέκτες τηλεόρασεως των συνδρομητών αυτής της υπηρεσίας συνδέονται μέσω καλωδίου με κεντρική κεραία εμφανίζουσα ειδικά τεχνικά χαρακτηριστικά, που επιτρέπουν τη λήψη βελγικών εκπομπών και ορισμένων αλλοδαπών εκπομπών, τη λήψη των οποίων ο συνδρομητής δεν θα μπορούσε να επιτύχει σε όλες τις περιπτώσεις με ατομική κεραία, και που βελτιώνουν εξάλλου την ποιότητα της λήψεως της εικόνας και του ήχου από το συνδρομητή.
- 4 Το Tribunal de première instance των Βρυξελλών, επιληφθέν της αγωγής, την απέρριψε καθόσον στρεφόταν εναντίον της εταιρίας Les Films La Boétie, αλλά καταδίκασε τις εταιρίες Coditel να καταβάλλουν αποζημίωση στη Ciné Vog. Οι εταιρίες Coditel άσκησαν έφεση κατ' αυτής της αποφάσεως: η εν λόγω έφεση κηρύχθηκε απαράδεκτη από το Cour d'appel καθόσον στρεφόταν κατά της εταιρίας Les Films La Boétie, η οποία, επομένως, έχει τεθεί εκτός δίκης στο παρόν στάδιο της δίκης.
- 5 Τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως που ενδιαφέρουν την επίλυση της διαφοράς συνοψίστηκαν ως εξής από το Cour d'appel. Με Σύμβαση της 8ης Ιουλίου 1969, η εταιρία Les Films La Boétie, ως κάτοχος όλων των δικαιωμάτων εκμεταλλεύσεως της κινηματογραφικής ταινίας «Le Boucher», παραχώρησε στη Ciné Vog την «αποκλειστική εντολή» να διανέμει αυτή την ταινία στο Βέλγιο επί επτά έτη. Η ταινία προβλήθηκε στις κινηματογραφικές αίθουσες στο Βέλγιο από τις 15 Μαΐου 1970. Εντούτοις, στις 5 Ιανουαρίου 1971, το πρώτο κανάλι της γερμανικής τηλεόρασεως μετέδωσε αυτή την ταινία σε γερμανική έκδοση και πραγματοποιήθηκε λήψη αυτής της εκπομπής στο Βέλγιο. Η Ciné Vog θεώρησε ότι η εκπομπή είχε θέσει σε κίνδυνο την εμπορική σταδιοδρομία της κινηματογραφικής ταινίας στο Βέλγιο. Προσήψε, στη μεν εταιρία Films La Boétie ότι δεν τήρησε την αποκλειστικότητα που της είχε παραχωρήσει, στις δε εταιρίες Coditel το ότι προέβησαν στην προβολή για την οποία πρόκειται στα δίκτυά τους διανομής προγραμμάτων τηλεόρασεως.

- 6 Το Cour d'appel εξήτασε, καταρχάς, τις δραστηριότητες των εταιριών διανομής προγραμμάτων τηλεόρασης από την άποψη της παραβίασεως του δικαιώματος του δημιουργού. Θεώρησε ότι αυτές οι εταιρίες προέβησαν σε «δημόσια ανακοίνωση» αυτής της κινηματογραφικής ταινίας κατά την έννοια των διατάξεων που έχουν εφαρμογή σ' αυτό τον τομέα και ότι, συνεπώς, είχαν, από την άποψη της νομοθεσίας περί δικαιωμάτων του δημιουργού και υπό την επιφύλαξη της επιπτώσεως ως προς αυτή τη νομοθεσία, του κοινοτικού δικαίου, ανάγκη της αδείας της Ciné Vog για να μεταδώσουν την κινηματογραφική ταινία μέσω των δικτύων τους. Από τις εν λόγω σκέψεις προκύπτει ότι, κατά το συλλογισμό του Cour d'appel, η άδεια που έδωσε ο κάτοχος του δικαιώματος δημιουργού για την προβολή της κινηματογραφικής ταινίας στη γερμανική τηλεόραση δεν περιελάμβανε την άδεια προβολής αυτής της ταινίας στα δίκτυα τηλεόρασης, τα υφιστάμενα εκτός του γερμανικού εδάφους, ή τουλάχιστον στα εγκατεστημένα στο Βέλγιο δίκτυα.
- 7 Το Cour d'appel εξέτασε περαιτέρω, όσον αφορά την επίπτωση του κοινοτικού δικαίου, το επιχείρημα των εταιριών Coditel, κατά το οποίο η ενδεχόμενη απαγόρευση μεταδόσεως κινηματογραφικών ταινιών, των οποίων το δικαίωμα του δημιουργού εκχωρήθηκε από τον παραγωγό σε οίκο διανομής για όλο το βελγικό έδαφος, είναι αντίθετη προς τις διατάξεις της Συνθήκης ΕΟΚ, και ειδικότερα προς τις διατάξεις του άρθρου 85 και των άρθρων 59 και 60. Το Cour d'appel, αφού απέρριψε το αντληθέν από το άρθρο 85 επιχείρημα, διερωτήθηκε μήπως η αγωγή της Ciné Vog κατά των εταιριών διανομής προγραμμάτων τηλεόρασεως, «καθόσον περιορίζει τη δυνατότητα σταθμού εκπομπής προγραμμάτων τηλεόρασεως, εγκατεστημένου σε όμορη χώρα του Βελγίου, χώρα των αποδεκτών της παροχής, να προβαίνει ελεύθερα στην εκπομπή», αντιβαίνει στο άρθρο 59. Κατά τις εφεσεύουσες εταιρίες, το άρθρο 59 έχει την έννοια ότι απαγορεύει τους περιορισμούς της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών και όχι μόνο της ελεύθερης δραστηριότητας των παρεχόντων υπηρεσίες, και ότι καλύπτει όλες τις περιπτώσεις κατά τις οποίες η παροχή υπηρεσίας έχει ή είχε ως αποτέλεσμα, σε προγενέστερο στάδιο, ή θα έχει ως συνέπεια, σε μεταγενέστερο στάδιο, τη διέλευση των ενδοκοινοτικών συνόρων.
- 8 Κρίνοντας ότι αυτός ο ισχυρισμός αφορά την ερμηνεία της Συνθήκης, το Cour d'appel υπέβαλε στο Δικαστήριο τα ακόλουθα δύο προδικαστικά ερωτήματα:

«— Πρώτο ερώτημα: οι απαγορευμένοι από το άρθρο 59 της Συνθήκης περι ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας περιορισμοί είναι αποκλειστικά οι περιορισμοί που αντιτίθενται στην παροχή υπηρεσιών μεταξύ υπηκόων εγκατεστημένων στα διάφορα κράτη μέλη, ή περιλαμβάνουν και τους περιορισμούς παροχής υπηρεσιών μεταξύ υπηκόων εγκατεστημένων στο ίδιο κράτος μέλος, οι οποίοι όμως αφορούν παροχή της οποίας η ουσία προέρχεται από άλλο κράτος μέλος;

- Δεύτερο ερώτημα: σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο σκέλος του προηγούμενου ερωτήματος, είναι σύμφωνο προς τις διατάξεις της Συνθήκης περί ελεύθερης παροχής υπηρεσιών ο κάτοχος του αποκλειστικού δικαιώματος προβολής κινηματογραφικής ταινίας σε ένα κράτος μέλος να επικαλείται το δικαίωμά του για να απαγορεύει στον εναγόμενο να προβάλει αυτή την κινηματογραφική ταινία στο εν λόγω κράτος μέσω της τηλεοράσεως, ενώ η λήψη της έτσι προβαλλόμενης κινηματογραφικής ταινίας έχει πραγματοποιηθεί από τον εναγόμενο στο εν λόγω κράτος μέλος μετά την προβολή της σε άλλο κράτος μέλος, από τρίτο, με τη συναίνεση του αρχικού κατόχου του δικαιώματος;»
- 9 Σύμφωνα με τη διατύπωσή του, το δεύτερο ερώτημα τίθεται για την περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο σκέλος του πρώτου ερωτήματος, το Cour d'appel, όμως, προφανώς θέλησε να αναφερθεί στην περίπτωση απαντήσεως βεβαιούσας ότι καταρχήν τα άρθρα 59 και επ. της Συνθήκης έχουν εφαρμογή στην παροχή υπηρεσιών για την οποία πρόκειται, δεδομένου ότι το δεύτερο ερώτημα δεν μπορεί να νοηθεί παρά σ' αυτή την περίπτωση.
- 10 Το Δικαστήριο θα εξετάσει καταρχάς το δεύτερο ερώτημα. Αν αποδεικνυόταν ότι η απάντηση σ' αυτό το ερώτημα είναι αρνητική, διότι η περιγραφόμενη σ' αυτό το ερώτημα πρακτική δεν είναι αντίθετη προς τις διατάξεις της Συνθήκης περί ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, στην περίπτωση που αυτές οι διατάξεις θα είχαν εφαρμογή, το εθνικό δικαστήριο θα διέθετε όλα τα αναγκαία στοιχεία για να μπορέσει να επιλύσει το νομικό πρόβλημα του οποίου έχει επιληφθεί, σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο.
- 11 Το δεύτερο ερώτημα θέτει το πρόβλημα αν τα άρθρα 59 και 60 της Συνθήκης αντιτίθενται σε εκχώρηση, περιορισμένη στο έδαφος κράτους μέλους, δικαιώματος του δημιουργού επί κινηματογραφικής ταινίας, δεδομένου ότι σειρά παρομοίων εκχωρήσεων θα μπορούσε να έχει ως αποτέλεσμα τη στεγανοποίηση της κοινής αγοράς από την άποψη της ασκήσεως των οικονομικών δραστηριοτήτων στον κινηματογραφικό τομέα.
- 12 Η κινηματογραφική ταινία ανήκει στην κατηγορία των φιλολογικών και καλλιτεχνικών έργων που τίθενται στη διάθεση του κοινού δια της προβολής, που μπορεί να επαναλαμβάνεται απεριόριστα. Σχετικώς, τα προβλήματα που συνεπάγεται η τήρηση του δικαιώματος του δημιουργού σε σχέση με τις απαιτήσεις της Συνθήκης δεν είναι τα ίδια με τα προβλήματα που αφορούν τα φιλολογικά και καλλιτεχνικά έργα, των οποίων η διάθεση στο κοινό συγγέεται με την κυκλοφορία του υλικού υποθέματος του έργου, όπως συμβαίνει στην περίπτωση του βιβλίου ή του δίσκου.

- 13 Υπ' αυτές τις συνθήκες, ο κάτοχος του δικαιώματος δημιουργού μιας κινηματογραφικής ταινίας, ή οι εξ αυτού έλκοντες δικαιώματα, έχουν έννομο συμφέρον να υπολογίζουν τα οφειλόμενα δικαιώματα για την άδεια προβολής της κινηματογραφικής ταινίας σε συνάρτηση με τον πραγματικό ή πιθανό αριθμό προβολών και να μην επιτρέπουν την προβολή από την τηλεόραση της κινηματογραφικής ταινίας, η λήψη της οποίας δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί από το μεγάλο κοινό, παρά μετά ορισμένη περίοδο προβολής στις κινηματογραφικές αίθουσες. Όπως προκύπτει από τη δικογραφία, στην προκειμένη περίπτωση, η συναφθείσα μεταξύ της εταιρίας La Voëtie και Ciné Vog σύμβαση όριζε ότι το παραχωρηθέν αποκλειστικό δικαίωμα περιελάμβανε το δικαίωμα της δημοσίας προβολής της κινηματογραφικής ταινίας «Le Boucher» στο Βέλγιο υπό τη μορφή προβολής στις κινηματογραφικές αίθουσες και σε προγράμματα τηλεοράσεως, το δικαίωμα όμως προβολής της κινηματογραφικής ταινίας από τη βελγική τηλεόραση δεν μπορούσε να ασκηθεί παρά μετά παρέλευση σαράντα μηνών από την πρώτη προβολή της ταινίας στο Βέλγιο.
- 14 Αυτές οι διαπιστώσεις έχουν διττή σημασία. Αφενός, αποκαλύπτουν ότι η ευχέρεια, για τον κάτοχο του δικαιώματος του δημιουργού και τους εξ αυτού έλκοντες δικαίωμα, να απαιτούν δικαιώματα για κάθε προβολή της κινηματογραφικής ταινίας αποτελεί μέρος της ουσιαστικής λειτουργίας του δικαιώματος δημιουργού επ' αυτού του είδους φιλολογικών ή καλλιτεχνικών έργων. Αφετέρου, καταδεικνύουν ότι η εκμετάλλευση των δικαιωμάτων του δημιουργού επί των κινηματογραφικών ταινιών και των σχετικών δικαιωμάτων, δεν μπορεί να οργανώνεται ανεξαρτήτως των προοπτικών τηλεοπτικής μεταδόσεως αυτών των κινηματογραφικών ταινιών. Το ζήτημα αν η εκχώρηση του δικαιώματος του δημιουργού, η οποία περιορίζεται στο έδαφος ενός κράτους μέλους, μπορεί να συνιστά περιορισμό της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών πρέπει να εκτιμάται σ' αυτό το πλαίσιο.
- 15 Παρόλον ότι το άρθρο 59 της Συνθήκης ΕΟΚ απαγορεύει τους περιορισμούς της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, δεν αφορά αυτή η απαγόρευση τα όρια της ασκήσεως ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων που προέρχονται από την εφαρμογή των εθνικών νομοθεσιών περί προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας, εκτός αν μια τέτοια εφαρμογή συνιστά μέσο αυθαιρέτων διακρίσεων, ή συγκεκριμένο περιορισμό στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών. Αυτό θα συνέβαινε αν η εν λόγω εφαρμογή επέτρεπε στα συμβαλλόμενα σε εκχώρηση δικαιωμάτων του δημιουργού μέρη να δημιουργούν τεχνητούς φραγμούς στις οικονομικές σχέσεις μεταξύ κρατών μελών.
- 16 Από αυτό έπεται ότι, παρόλον ότι το δικαίωμα του δημιουργού περιλαμβάνει το δικαίωμα να απαιτεί δικαιώματα για κάθε προβολή μιας κινηματογραφικής ταινίας, οι κανόνες της Συνθήκης δεν μπορούν, καταρχήν, να παρεμβάλλουν εμπόδια στα γεωγραφικά όρια που συνομολόγησαν τα συμβαλλόμενα στις συμβά-

σεις εκχωρήσεως μέρη για να προστατεύσουν ως προς αυτό το δημιουργό και τους έλκοντες εξ αυτού δικαιώμα. Το μόνο γεγονός ότι αυτά τα γεωγραφικά όρια μπορούν να συμπέσουν με τα εθνικά σύνορα δεν συνεπάγεται διαφορετική λύση σε μια κατάσταση κατά την οποία η οργάνωση της τηλεοράσεως στα κράτη μέλη βασίζεται σε μεγάλο βαθμό σε νόμιμα μονοπώλια προβολής, πράγμα που συνεπάγεται ότι ο διαφορετικός περιορισμός του γεωγραφικού πεδίου εφαρμογής μιας εκχωρήσεως συχνά δεν θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί.

- 17 Ο δικαιούχος του αποκλειστικού δικαιώματος προβολής κινηματογραφικής ταινίας για όλο το έδαφος κράτους μέλους μπορεί, επομένως, να επικαλείται το δικαίωμά του έναντι εταιριών διανομής προγραμμάτων τηλεοράσεως που προέβλεπαν αυτή την κινηματογραφική ταινία στο δίκτυό τους διανομής μετά την πραγματοποίηση της λήψεώς της από τηλεοπτικό σταθμό εγκατεστημένο σε άλλο κράτος μέλος, χωρίς το κοινοτικό δίκαιο να παρεμβάλλει σ' αυτό εμπόδια.
- 18 Κατά συνέπεια, πρέπει να δοθεί στο υποβληθέν από το Cour d'appel των Βρυξελλών δεύτερο ερώτημα η απάντηση ότι οι διατάξεις της Συνθήκης ΕΟΚ περί ελεύθερης παροχής υπηρεσιών δεν αντιτίθενται στο ο κάτοχος του αποκλειστικού δικαιώματος προβολής κινηματογραφικής ταινίας σε ένα κράτος μέλος να επικαλείται το δικαίωμά του για να απαγορεύσει την προβολή αυτής της ταινίας στο εν λόγω κράτος, χωρίς την άδειά του, μέσω της τηλεοράσεως, όταν αυτή η έτσι προβαλλόμενη κινηματογραφική ταινία αποκτάται και προβάλλεται μετά την προβολή της σε άλλο κράτος μέλος από τρίτο, με τη συναίνεση του αρχικού κατόχου του δικαιώματος.
- 19 Όπως προκύπτει από τη διδόμενη στο δεύτερο ερώτημα απάντηση, το κοινοτικό δίκαιο, στην περίπτωση που θα είχε εφαρμογή στις δραστηριότητες εταιριών διανομής τηλεοπτικών προγραμμάτων που αποτελούν το αντικείμενο της διαφοράς, της οποίας έχει επιληφθεί το εθνικό δικαστήριο, δεν έχει επίπτωση επί της εφαρμογής; από το εν λόγω δικαστήριο, των διατάξεων της νομοθεσίας περί των δικαιωμάτων του δημιουργού σε περίπτωση όπως η προκειμένη. Συνεπώς, παρέλκει η απάντηση στο πρώτο ερώτημα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε, με απόφαση της 30ής Μαρτίου 1979, το Cour d'appel των Βρυξελλών, αποφαινεται:

Οι διατάξεις της Συνθήκης ΕΟΚ περί ελεύθερης παροχής υπηρεσιών δεν αντιτίθενται στο ο κάτοχος του αποκλειστικού δικαιώματος προβολής κινηματογραφικής ταινίας σε ένα κράτος μέλος να επικαλείται το δικαίωμά του για να απαγορεύσει την προβολή αυτής της ταινίας στο εν λόγω κράτος, χωρίς την άδειά του, μέσω της τηλεόρασης, όταν αυτή η έτσι προβαλλόμενη κινηματογραφική ταινία αποκτάται και προβάλλεται μετά την προβολή της σε άλλο κράτος μέλος από τρίτο, με τη συναίνεση του αρχικού κατόχου του δικαιώματος.

Kutscher

O'Keefe

Touffait

Mertens de Wilmars

Pescatore

Mackenzie Stuart

Bosco

Koopmans

Due

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 18 Μαρτίου 1980.

Ο γραμματέας
A. Van Houtte

Ο πρόεδρος
H. Kutscher